

Порядок формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України

Порядок формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України (далі – Порядок) розроблено відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статуту Національної академії наук України та з врахуванням чинних законодавчих і нормативних актів, що регулюють відносини у науково-технічній сфері.

Порядок визначає основні принципи планування наукових досліджень науковими установами НАН України (далі – установи) і встановлює загальні вимоги, процедури та правила щодо відбору і затвердження тем наукових досліджень (наукових проектів), їх реєстрації та обліку, поточного контролю за виконанням, оцінювання отриманих результатів і приймання завершених тем.

I. Загальні положення

1. Дія Порядку поширюється на всі відкриті (нетаємні) фундаментальні та прикладні дослідження, дослідно-конструкторські роботи та науково-технічні розробки (далі – наукові дослідження), що плануються до виконання і виконуються в установах за рахунок коштів, які виділяються НАН України із загального фонду державного бюджету, та коштів з усіх інших джерел надходжень.

2. Основними завданнями планування наукових досліджень і контролю за їх виконанням є:

забезпечення відбору найбільш перспективної та актуальної тематики наукових досліджень і якісної підготовки обґрунтованих пропозицій для формування державних цільових наукових і науково-технічних програм, наукових частин інших державних цільових програм; державного замовлення у сфері науки; цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України та відомчого замовлення НАН України на наукову продукцію;

створення умов для проведення наукових досліджень на високому рівні, ефективного використання бюджетних коштів, які спрямовуються на наукові дослідження, досягнення важливих наукових результатів і сприяння їх практичному застосуванню;

організація виконання тематичних планів наукових досліджень, в першу чергу завдань, що передбачені державними цільовими програмами та державним замовленням, у повному обсязі та у встановлені строки.

3. Формування тематики наукових досліджень установ здійснюється згідно з пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, затвердженими на відповідний період Законом України, основними напрямками наукової діяльності та пріоритетними напрямками досліджень, затверджених для установи Президією НАН України, та з урахуванням прогнозів і світових тенденцій розвитку науки і техніки, кон'юнктури ринку науково-технічної продукції, принципів та основних критеріїв, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.04 №1084 „Про затвердження Порядку формування і виконання замовлення на проведення наукових досліджень і розробок, проектних та конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету”.

При цьому застосування на державному і відомчому рівнях програмно-цільових принципів і конкурсних засад для забезпечення адресної підтримки пріоритетних напрямів і окремих перспективних наукових проектів, формування відомчого замовлення НАН України на наукову продукцію поєднуються з проведенням установами ініціативних пошукових досліджень, що є перспективними з точки зору започаткування нових

наукових напрямів, і виконанням установами наукових досліджень на замовлення сторонніх організацій.

4. Тематика наукових досліджень установ складається з:

- державної тематики, що формується та виконується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.04 № 1084 „Про затвердження Порядку формування і виконання замовлення на проведення наукових досліджень і розробок, проектних та конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету”;
- тематики НАН України, що формується та виконується відповідно до положення статті 15 Закону України „Про наукову і науково-технічну діяльність” щодо самоврядності НАН України, яка полягає у самостійному визначенні тематики досліджень, а саме: програмно-цільової та конкурсної тематики, відомчої тематики, пошукової тематики;
- тематики, що формується та виконується за договорами зі сторонніми організаціями.

5. Первинною ланкою планування наукових досліджень є структурний науковий підрозділ установи (відділ, лабораторія, сектор).

Суб'єктами формування тематики наукових досліджень в НАН України є також учені (науково-технічні) ради установ, наукові ради (комітети, комісії) НАН України з відповідних проблем, бюро регіональних наукових центрів, відділень і секцій НАН України, наукові (науково-технічні) ради цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України, Президія НАН України. Зазначені органи здійснюють водночас контроль за виконанням наукових досліджень в НАН України.

У необхідних випадках для проведення експертизи та відбору наукових проектів, оцінювання отриманих результатів за рішенням учених (науково-технічних) рад установ, бюро регіональних наукових центрів, відділень і секцій НАН України, Президії НАН України створюються відповідні конкурсні та експертні комісії.

II. Види, склад і структура планів наукових досліджень

1. Основною формою планування наукових досліджень в НАН України є перспективні та щорічні тематичні плани. Зазначені плани складаються та затверджуються по кожній з установ.

2. Перспективні тематичні плани складаються на період не менше 3-х років і включають перелік затверджених в установленому порядку тем наукових досліджень, що виконуються та плануються до виконання в зазначений період.

При цьому по кожній темі зазначаються назва (для комплексної теми – також назви її розділів та установи-співвиконавці), рішення замовника (уповноваженого органу) про затвердження теми (завдання, проекту), основні етапи теми, строки її виконання в цілому та основних етапів, науковий керівник теми (прізвище, вчене звання та ступінь, посада), орієнтовний (прогнозований) обсяг фінансування досліджень за темою на весь строк її виконання та по роках виконання в цілому з усіх джерел надходжень - в тому числі за рахунок коштів, які виділяються НАН України з державного бюджету, та інша необхідна інформація.

Форма, за якою складається перспективний тематичний план наукових досліджень установи, наведена у додатку 1.

Перспективний тематичний план наукових досліджень установи щорічно оновлюється (з урахуванням завершення тем у попередньому році та затвердження на поточний і наступні роки нових завдань за цільовими програмами державного та відомчого рівнів і державним замовленням, результатів конкурсів наукових проектів, затвердження та відкриття в установленому порядку нових тем за відомчим замовленням

НАН України та за пошуковою тематикою, замовлень на наукові дослідження з боку сторонніх організацій тощо), розглядається на засіданні ученої (науково-технічної) ради установи та затверджується в цілому директором (керівником) установи.

Примірники зазначеного плану (у друкованому та електронному виглядах) подаються установами щорічно до 1 травня першого року перспективного періоду до відповідних відділень НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України).

3. Щорічні тематичні плани формуються на основі перспективних тематичних планів та складаються з сукупності робочих планів з виконання у відповідному році кожної перехідної (з попереднього року) та нової теми наукових досліджень.

У робочих планах з виконання теми наукових досліджень зазначаються назва теми, рішення замовника (уповноваженого органу) про її затвердження, витрати на тему у попередні роки (для перехідних тем) і планові витрати на поточний рік, основні етапи теми на відповідний рік, конкретний зміст та строки робіт з виконання етапів протягом року, склад виконавців, а також інша необхідна інформація.

Форма робочого плану з виконання теми наукових досліджень установи наведена у додатку 2.

Проект щорічного тематичного плану наукових досліджень бюджетної наукової установи на наступний рік є основою для підготовки нею бюджетних пропозицій на фінансування наукових досліджень за рахунок коштів, які виділяються НАН України із загального фонду державного бюджету за відповідними бюджетними програмами класифікації видатків за напрямками їх використання (далі – бюджетні програми).

Після затвердження Державного бюджету України на наступний рік і доведення до установи планових показників фінансування за відповідними бюджетними програмами (для госпрозрахункових наукових установ – визначення планових показників фінансування наукових досліджень за рахунок позабюджетних джерел) проект щорічного тематичного плану наукових досліджень установи доопрацьовується, розглядається ученою (науково-технічною) радою установи та затверджується директором (керівником) установи.

Примірники цього плану (у друкованому та електронному виглядах) не пізніше ніж у місячний строк після доведення до установи вищезазначених планових показників подаються установами до відповідних відділень НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України).

4. Перспективні та щорічні тематичні плани наукових досліджень установ формуються за наступною структурою (видами тематики):

- державна тематика, яка включає виконання установами завдань державних цільових наукових і науково-технічних програм і наукових частин інших державних цільових програм, державного замовлення у сфері науки, проектів Державного фонду фундаментальних досліджень, а також виконання окремих завдань на проведення наукових досліджень, для яких зміст, строки, установи-виконавці та обсяги цільового бюджетного фінансування визначені Указами Президента України, постановами Верховної Ради України, рішеннями Кабінету Міністрів України;

- програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України, яка включає виконання установами завдань цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України та окремих наукових проектів, у тому числі міждисциплінарного характеру, за результатами загальноакадемічних конкурсів та спільних конкурсів з вітчизняними та зарубіжними фондами, організаціями тощо;

- відомча тематика (відомче замовлення) НАН України, яка включає виконання установами за рахунок базового бюджетного фінансування наукових досліджень відповідно до основних напрямів своєї наукової діяльності, наукових програм відділень за темами, що затверджені рішеннями бюро відділень НАН України (для установ при Президії НАН України – рішенням Президії НАН України);

- пошукова тематика, яка за погодженням з бюро відділень НАН України (для установ при Президії НАН України – з Президією НАН України) формується установами самостійно та включає виконання за рахунок базового бюджетного фінансування ініціативних фундаментальних досліджень, що виходять за межі основних напрямів наукової діяльності установи та є перспективними з точки зору отримання принципово важливих результатів для започаткування нових наукових напрямів;

- договірна тематика, яка включає виконання наукових досліджень на замовлення та за кошти сторонніх організацій (вітчизняних та зарубіжних замовників).

Перспективні та щорічні тематичні плани наукових досліджень установ у необхідних випадках коригуються протягом року вченими радами установ, про що інформуються відповідні відділення НАН України (установи при Президії НАН України – Науково-організаційний відділ Президії НАН України).

III. Формування тематики наукових досліджень

1. Державна тематика. Формування державної тематики наукових досліджень здійснюється відповідно до Закону України «Про державні цільові програми», затверджених Кабінетом Міністрів України Порядку розроблення та виконання державних цільових програм і Порядку формування та виконання замовлень на проведення наукових досліджень і розробок, проектних і конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету, а також відповідно до конкретних вимог, процедур та правил, які встановлюються замовниками державних цільових програм та головними розпорядниками бюджетних коштів, що виділяються на виконання відповідних завдань.

Теми наукових досліджень за державною тематикою плануються установами згідно з встановленими завданнями на проведення цих досліджень та строками їх виконання.

Якщо державним замовником затверджених в установленому порядку державних цільових програм та головним розпорядником коштів державного бюджету, що виділяються на виконання завдань за державною тематикою, є Національна академія наук України, відповідні завдання з визначенням змісту робіт, строків їх виконання та обсягів фінансування доводяться до установ рішенням Президії НАН України. За кожним із цих завдань укладається договір (контракт) на виконання наукових досліджень (додаток 3), який містить у додатках технічне завдання, планову калькуляцію кошторисної вартості робіт із розрахунками до статей витрат, протокол узгодження вартості робіт. З боку установи договір підписується її керівником, з боку НАН України – особою, яка уповноважена на це рішенням Президії НАН України.

У необхідних випадках визначення установ, які мають виконувати завдання за державною тематикою, здійснюється Президією НАН України на конкурсних засадах з дотриманням вимог Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти».

2. Програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України. Формування програмно-цільової та конкурсної тематики наукових досліджень НАН України здійснюється відповідно до Положення про порядок формування цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 25.11.03 № 682 зі змінами, що внесені до нього розпорядженням Президії НАН України від 10.08.04 № 571, а також конкретних вимог, процедур та правил, які встановлюються окремими рішеннями Президії НАН України або за дорученням Президії НАН України рішеннями бюро секцій НАН України щодо проведення загальноакадемічних конкурсів наукових проектів.

За кожним науковим проектом, затвердженим за результатами зазначених конкурсів, укладається договір (контракт) на виконання наукових досліджень (додаток 3), який містить у додатках технічне завдання, планову калькуляцію кошторисної вартості робіт із розрахунками до статей витрат, протокол узгодження вартості робіт. З боку установи договір підписується її

керівником, з боку НАН України – особою, яка уповноважена на це рішенням Президії НАН України щодо проведення відповідного конкурсу або затвердження його результатів.

Формування тематики наукових досліджень НАН України на виконання завдань за результатами спільних конкурсів з вітчизняними та зарубіжними фондами, організаціями тощо здійснюється відповідно до вимог формування програмно-цільової та конкурсної тематики НАН України, якщо інше не передбачено умовами таких конкурсів.

3. Відомча тематика (відомче замовлення) НАН України. Формування відомчої тематики (відомчого замовлення) наукових досліджень здійснюється таким чином:

3.1. Пропозиції щодо відкриття з наступного року нових відомчих тем наукових досліджень розробляються структурними науковими підрозділами установи відповідно до тематики відомчого замовлення, яка визначається затвердженими в установленому порядку основними напрямками наукової діяльності та пріоритетними напрямками наукових досліджень установи. Зазначені пропозиції розглядаються ученими (науково-технічними) радами установ і до 1 травня поточного року подаються установами до відповідних відділень НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України).

Відділення НАН України, у разі необхідності, оголошують на початку року конкурс нових наукових проектів за відомчою тематикою на наступний рік, в тому числі за науковими програмами або з окремих найважливіших проблем, зокрема комплексного характеру, за рахунок базового бюджетного фінансування установ.

3.2. Пропозиції установ щодо відкриття нових тем повинні містити:

- запит на відкриття теми наукового дослідження;
- копію рішення ученої (науково-технічної) ради установи (для регіональних наукових центрів – копію рішення бюро регіонального наукового центру);
- супровідний лист установи.

У запиті на відкриття теми наукового дослідження зазначаються її назва та строки виконання, пріоритетний напрям розвитку науки і техніки та основний напрям наукової діяльності установи, до яких відносяться дослідження, що плануються, керівник теми та відповідальні виконавці, обґрунтування доцільності проведення досліджень, календарний план (етапи) робіт за темою, обсяги фінансування та інша необхідна інформація. Запит має містити у додатках проект технічного завдання на проведення відповідних робіт і планову калькуляцію кошторисної вартості робіт із розрахунками до статей витрат. Технічне завдання складається та затверджується на весь строк виконання теми, планова калькуляція кошторисної вартості робіт – на кожний окремий рік зазначеного строку. Форма запиту на відкриття теми наукових досліджень за відомчою тематикою наведена в додатку 4.

Запланований строк виконання робіт за темою відомчої тематики не повинен, як правило, перевищувати п'яти років для фундаментальних досліджень і трьох для прикладних досліджень і розробок.

Якщо в розробці теми передбачається участь декількох установ (комплексна тема), то установа-головний виконавець подає пропозиції по всій темі в цілому із зазначенням її розділів та обсягів робіт, що виконуватимуться установами-співвиконавцями, а кожна установа-співвиконавець – лише по своєму обсягу робіт з обов'язковим зазначенням, до якої комплексної теми входять ці роботи.

Кожна тема відомчої тематики, як правило, має передбачати фінансування за однією з бюджетних програм відповідної класифікації видатків державного бюджету («фундаментальні дослідження наукових установ» або «прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки» та інші). В певних випадках, зокрема для цілеспрямованих фундаментальних досліджень, є можливим одночасне фінансування теми за рахунок коштів декількох бюджетних програм. При цьому конкретні обсяги робіт, їх фінансового забезпечення та кошторисна вартість зазначаються окремо за кожною бюджетною програмою (за кодом програмної класифікації видатків).

3.3. Пропозиції установ щодо відкриття нових тем наукових досліджень за відомчою тематикою за умови виконання вимог до їх оформлення реєструються відділеннями НАН України (пропозиції установ при Президії НАН України – Науково-організаційним відділом Президії НАН України) та у двомісячний строк розглядаються із залученням наукових рад, комітетів, комісій НАН України з відповідних проблем, а при необхідності - спеціальних експертних груп, конкурсних комісій або окремих експертів. В окремих випадках до розгляду пропозицій установ при Президії НАН України за дорученням Президії НАН України залучаються профільні (за тематикою) відділення НАН України.

До розгляду пропозицій установ про відкриття нових тем, які пов'язані з вирішенням проблем соціально-економічного та науково-технічного розвитку регіонів України, виконанням угод та програм співробітництва НАН України і місцевих органів державної влади, залучаються бюро відповідних регіональних наукових центрів.

При проведенні експертної оцінки запитів визначаються актуальність запропонованих досліджень, їх відповідність вимогам, викладеним у п.п. 2 і 3 розділу I Порядку, науковий рівень та практична цінність очікуваних результатів.

При необхідності пропозиції повертаються установам на доопрацювання.

3.4. Рішення про затвердження тем відомчої тематики з урахуванням їх експертної оцінки та конкурсного відбору приймаються:

- по установах, що входять до складу відділень НАН України, - бюро відповідних відділень НАН України;

- по установах при Президії НАН України – віце-президентом НАН України відповідно до розподілу обов'язків між членами Президії НАН України або окремим рішенням Президії НАН України за поданням Науково-організаційного відділу Президії НАН України.

Рішення про затвердження теми відомчої тематики та відповідного технічного завдання є відомчим замовленням НАН України на проведення наукового дослідження за рахунок базового бюджетного фінансування.

4. Пошукова тематика. Формування пошукової тематики наукових досліджень здійснюється установами відповідно до п.3 розділу I Порядку та з дозволу бюро відповідного відділення НАН України, оформленого окремим рішенням (для установ при Президії НАН України – з дозволу Президії НАН України).

Зазначеним рішенням визначається також питома вага (у відсотках) загального обсягу планового базового фінансування установи за бюджетною програмою «Фундаментальні дослідження наукових установ», у межах якої установа може планувати та виконувати пошукові дослідження. Максимальна межа цієї питомої ваги не може перевищувати 30% загального обсягу базового фінансування.

Пропозиції про відкриття нових тем пошукових досліджень на наступний рік розробляються структурними науковими підрозділами установи. Зазначені пропозиції та відповідні технічні завдання на проведення робіт розглядаються ученими радами установ і за умови позитивного рішення затверджуються керівниками установ у тижневий строк після доведення до установи планових показників бюджетного фінансування на цей рік.

При необхідності за рішенням ученої ради установи може проводитися конкурс наукових проектів з пошукової тематики.

Затвержені теми пошукових досліджень подаються установами до відповідних відділень НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України) у складі перспективних і щорічних тематичних планів наукових досліджень.

5. Договірна тематика. Формування договірної тематики наукових досліджень здійснюється установами самостійно відповідно до п.3 розділу I Порядку з додержанням норм чинного законодавства та з урахуванням конкретних вимог, процедур та правил, які встановлюються організаціями-замовниками.

Договори (контракти, угоди) на виконання наукових досліджень на замовлення сторонніх організацій підписуються (затверджуються) з боку установи її керівником. Відповідна інформація відображається у перспективних і щорічних тематичних планах згідно з вимогами п.п. 2 і 3 розділу II Порядку.

У випадках, коли роботи, що плануються до виконання на замовлення сторонніх організацій, за своїм напрямом співпадають і за змістом доповнюють дослідження, що плануються до виконання або вже виконуються за рахунок бюджетних коштів у рамках затверджених тем інших розділів тематичного плану, а також у випадках, коли фінансування з боку сторонніх організацій є однією з умов конкурсів наукових проектів, установа за погодженням з замовником може включати зазначені роботи до відповідних пропозицій щодо відкриття нових тем або змін вже затверджених тем наукових досліджень за іншими розділами тематичного плану.

При цьому такі роботи також обов'язково відображаються в розділі тематичного плану «Договірна тематика» із зазначенням, до складу якої теми інших розділів тематичного плану вони включені.

6. Загальні вимоги до оформлення пропозицій.

6.1. Технічні завдання на проведення наукових досліджень є невід'ємною складовою пропозицій установ щодо відкриття нових тем наукових досліджень за всіма видами тематики і розробляються та оформляються установами відповідно до стандартів Державної системи стандартизації України (ДСТУ 3973-2000 «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення», рекомендації «Організація і проведення науково-дослідних робіт» Р88-001-99, затверджені розпорядженням Президії НАН України від 10.12.99 № 1672, рекомендації «Організація і проведення дослідно-конструкторських робіт» Р88-003.1-2001, затверджені розпорядженням Президії НАН України від 16.01.01 № 53) та відповідно до конкретних вимог замовника.

6.2. Планова калькуляція кошторисної вартості робіт за темою наукових досліджень із розрахунками до статей витрат складається установою відповідно до вимог Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.96 № 830, зі змінами і доповненнями до нього, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 10.07.02 № 946.

Якщо нормативів трудовитрат немає, то планові трудовитрати приймаються на рівні фактичних трудовитрат на виконання аналогічних робіт, що визначаються установою-виконавцем і погоджуються з замовником.

Розмір накладних витрат та витрат на послуги сторонніх організацій за темою наукових досліджень, що фінансуються за рахунок Державного бюджету України, розраховується установою-виконавцем за узгодженням з замовником.

IV. Реєстрація, облік і поточний контроль за виконанням тем наукових досліджень

1. Всі затверджені в установленому порядку теми наукових досліджень установ за всіма видами тематики підлягають обов'язковій державній реєстрації та обліку в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ) відповідно до Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.12.01 № 808.

При цьому копія реєстраційної картки (РК) з присвоєним УкрІНТЕІ державним реєстраційним номером в 10-денний строк після отримання РК від УкрІНТЕІ подається установами у відповідні відділення НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України), які здійснюють

загальний контроль за дотриманням установами вимог обов'язкової державної реєстрації наукових досліджень.

2. Облік тем наукових досліджень здійснюється установами, відділеннями НАН України (по установах, що входять до складу відділення), Науково-організаційним відділом Президії НАН України (по установах при Президії НАН України) на основі перспективних і щорічних тематичних планів та реєстраційних карток за наступним розподілом для кожного з видів тематики та в цілому:

- по пріоритетних напрямках розвитку науки і техніки, затверджених на відповідний період Законом України;

- по бюджетних програмах (за кодами програмної класифікації видатків), в тому числі по бюджетних програмах «фундаментальні дослідження наукових установ», «прикладні розробки у сфері розвитку економіки» і, окремо, по темах, що фінансуються по обох зазначених бюджетних програмах (для тем, що фінансуються за рахунок коштів, які виділяються НАН України із загального фонду державного бюджету);

- по розпочатих у поточному році темах, перехідних з попереднього періоду, по темах, що завершуються у поточному році.

3. Поточний контроль за виконанням тем наукових досліджень здійснюється з метою своєчасного прийняття рішень щодо внесення необхідних змін і доповнень до змісту робіт, складу виконавців, умов і строків виконання робіт за темою, обсягів їх фінансування, фактичних видатків тощо), а також оцінки ефективності використання бюджетних коштів і припинення, в окремих випадках, робіт за темою. Припинення робіт є можливим у зв'язку з їх виконанням не на належному рівні, втратою ними актуальності або неможливістю їх виконання з об'єктивних причин, у тому числі відсутності фінансування.

Хід виконання робіт за всіма темами тематичного плану в цілому перевіряється керівництвом і ученою (науково-технічною) радою установи при підготовці річного звіту про діяльність установи. При цьому по кожній з тем визначається доцільність або недоцільність продовження робіт, а отримані найбільш вагомими науковими та практичними результатами наводяться у відповідних розділах звіту установи. По окремих темах така перевірка, в разі необхідності, а також відповідно до технічного завдання або за вимоги замовника робіт проводиться протягом року.

Установи щорічно у січні місяці подають до відповідних відділень НАН України (установи при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України) схвалені вченими (науково-технічними) радами звіти про результати виконання наукових досліджень за тематичним планом попереднього року. Зазначені звіти враховуються у річних звітах про діяльність НАН України. Конкретні вимоги до складу і структури зазначених звітів щорічно встановлюються Президією НАН України.

Поточний контроль за виконанням завдань (замовлень) на проведення наукових досліджень здійснюється також згідно з вимогами, визначеними замовниками у відповідних договорах (контрактах, угодах) і (або) технічних завданнях. При цьому звітна документація (проміжні звіти) подається установами замовнику у встановлені строки та оформляється відповідно до стандартів Державної системи стандартизації України (ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»).

Рішення про внесення змін і доповнень до тем наукових досліджень або про припинення робіт за темою приймаються уповноваженими органами або особами, якими були затверджені зазначені теми, і в обов'язковому порядку враховуються установами в перспективних і щорічних тематичних планах наукових досліджень.

V. Оцінка отриманих результатів та приймання завершених тем наукових досліджень

1. Попередня оцінка отриманих результатів та приймання завершеної теми наукових досліджень здійснюються ученою (науково-технічною) радою установи в межах планових строків виконання теми і незалежно від того, отримані позитивні чи негативні результати досліджень (для регіональних наукових центрів це здійснюється бюро регіонального наукового центру).

Керівник теми подає вченої (науково-технічній) раді установи заключний звіт про виконання наукових досліджень за темою, оформлений відповідно до ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Залежно від змісту наукових досліджень і отриманих результатів до заключного звіту додаються такі матеріали:

- рецензії експертів, що характеризують результати наукових досліджень;
- затверджені проміжні звіти про виконання етапів теми, якщо їх подання передбачалося технічним завданням або договором (угодою, контрактом);
- для фундаментальних досліджень, що передбачають отримання прикладного наукового чи науково-технічного результату, що здійснюються з урахуванням даних про винаходи та інші об'єкти права інтелектуальної власності, та при проведенні прикладних досліджень - звіт про патентні дослідження, підготовлений відповідно до Порядку проведення патентних досліджень в установах НАН України, затвердженого постановою Президії НАН України від 22.11.2000 № 319, ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення» та ДСТУ 3574-97 «Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення»;
- перелік об'єктів права інтелектуальної власності, створених при виконанні теми наукових досліджень, з пропозиціями щодо їх використання;
- протоколи випробувань експериментального зразка (макету, моделі) нової техніки, технологічного процесу та відповідну конструкторську, конструкторсько-технологічну документацію;
- визначення (для прикладних науково-технічних розробок) економічної ефективності витрат, яке проводиться відповідно до «Методики визначення економічної ефективності витрат на наукові дослідження і розробки та їх впровадження у виробництво» (затверджено спільним наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України та Міністерства фінансів України від 25.09.01 № 218/446);
- проект технічного завдання на створення нової продукції (виробу, матеріалу), технологічного процесу, якщо отримані результати наукових досліджень дають підстави для проведення відповідних дослідно-конструкторських, дослідно-технологічних робіт;
- інші необхідні матеріали відповідно до технічного завдання на проведення робіт за завершеною темою, вимог замовника, вченої (науково-технічної) ради установи.

Учена (науково-технічна) рада установи заслуховує звіт керівника теми, розглядає заключний звіт та інші надані документи, дає оцінку результатів виконання наукових досліджень, їх відповідності технічному завданню та (або) договору (контракту, угоди) і приймає рішення про виконання чи невиконання теми.

При цьому оцінка результатів робіт за темою здійснюється на основі таких вимог:

- для фундаментальних досліджень – отримання принципово нових результатів, які мають важливе значення для подальшого розвитку окремих галузей науки та наукових напрямів і (або) дають вагомий підстави для проведення актуальних прикладних досліджень і розробок;
- для прикладних досліджень і розробок – отримання результатів, спрямованих на наукове і науково-технічне забезпечення вирішення завдань, що впливають із потреб практики, розроблення і створення нової техніки і технології, винаходів, корисних моделей, комп'ютерних програм та інших об'єктів права інтелектуальної власності, методик та нормативної документації. При цьому враховуються також

патентоспроможність і конкурентоспроможність розроблених технічних рішень, економічна ефективність науково-технічних розробок.

2. Основні дані щодо результатів наукових досліджень за програмно-цільовою та конкурсною тематикою НАН України та державною тематикою, замовником якої є НАН України і на виконання яких укладено договори (контракти) згідно з п.п. 1,2 розділу III, і рішення вченої (науково-технічної) ради установи (для регіональних наукових центрів – рішення бюро регіонального наукового центру) про виконання теми оформляються актом здачі-приймання робіт за завершеною темою наукових досліджень. Зазначене рішення про виконання теми є підставою для затвердження директором (керівником) установи заключного звіту.

Форма акта здачі-приймання робіт за завершеною темою наукових досліджень наведена у додатку 5.

Протягом 10 днів після закінчення строку виконання теми установа подає акт здачі-приймання робіт за темою (в двох примірниках) замовнику досліджень або до органів, уповноважених замовниками здійснювати приймання виконаних робіт. По невиконаних темах наукових досліджень у ці самі строки установою подаються пропозиції щодо організації завершення виконання робіт за темою або їх припинення.

Відповідно до конкретних вимог замовника разом з актом здачі-приймання робіт за темою установа надає замовнику або уповноваженому органу інші матеріали, необхідні для приймання завершених робіт. Приймання завершених робіт проводиться у строки та за процедурами, що встановлюються замовниками їх виконання та визначаються у відповідних договорах (контрактах, угодах) і технічних завданнях.

3. По завершених темах відомчого замовлення НАН України розгляд отриманих результатів та затвердження протоколу приймання та оцінки науково-дослідної роботи (форма протоколу наведена у додатку 6) у місячний строк після подання установою зазначеного протоколу і заключного звіту здійснюються бюро відповідних відділень НАН України (для установ при Президії НАН України – віце-президентом НАН України згідно з розподілом обов'язків між членами Президії або окремим рішенням Президії НАН України за поданням Науково-організаційного відділу Президії НАН України).

По завершених пошукових темах протокол приймання та оцінки науково-дослідної роботи затверджується директором (керівником) установи одночасно із затвердженням відповідного заключного звіту. Протокол разом з переліченими у ньому документами в місячний строк подається до відповідного відділення НАН України (установами при Президії НАН України – до Науково-організаційного відділу Президії НАН України).

До оцінювання результатів завершених робіт за відомчою та пошуковою тематикою залучаються наукові ради, комітети, комісії НАН України з відповідних проблем, а при необхідності – спеціальні експертні комісії або окремі експерти.

Підсумки зазначеного оцінювання враховуються бюро відділень НАН України та Президією НАН України при визначенні обсягів базового бюджетного фінансування установ, у тому числі питомої ваги цих обсягів, що спрямовується на проведення наукових досліджень за пошуковою тематикою.

4. Затверджений заключний звіт про виконання наукових досліджень за завершеною темою та облікову картку роботи, оформлену відповідно до Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, у 30-денний строк після приймання в установленому порядку зазначеної роботи установа подає до УкрІНТЕІ.